

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKA ÜLIKOOLI AJALEHT

28. oktoobril külastas Tallinna Tehnikaülikooli ja kohtus rektor Andres Keevalikuga Rootsi Kuningriiki uus suursaadik Eestis Dag Hartelius. Hariduselt küll politoloog, tundis Rootsi suursaadik ometi erilist huvi meie ülikooli infotehnoloogide tööde ja sidemete vastu vastava ala tööstusettevõtetega.

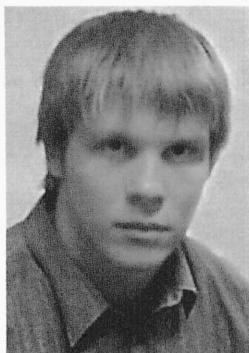
27. oktoobril toimus TTÜ nõukogu saalis kohtumine Isfahani Tehnoloogiaülikooli õppejõudude ja Iraani suurima tehnoloogiapargi juhtidega. Külalised esinesid ülevaatega teadus- ja arendustegevusest Isfahani Tehnoloogiaülikoolis ja Iraanis tervikuna.

Maailma parim 20-võistluses on tipikas

Oktoobri esimesel nädalavahehusel Austrias St. Pölenis toimunud esimestel ametlikel maailmameistrivõistlustel 20-võistluses olid edukad Eesti sportlased. Tehnikaülikooli telekommunikatsioonieriala tudeng, 20-aastane Päärn Brauer aga võitis meeste klassis koguni esikoha ja maailmameistritiitli.

Päärn Braueriga, kelle ema on muide Tehnikaülikooli puhkpilli-orkestri kauaaegne dirigent Reet Brauer, saime jutule telefoni teel, sest mees oli neil päevil Lõuna-Eestis treeninglaagris.

Päärnilt kuulsin, et osavõtjaid maailmameistrivõistlustel Austrias oli 14 riigist, Päärni vanuseklassis oli 32 meest. Eestlased osalesid edukalt ka naiste 14-võistluses, saades naiste klassis 5. (Kadi Luht) ja juunioride seas 2. - 4. koha (Marili Toots, Liisi Marks, Anne-Mai Angerjärvi), meie meesjuunior Maiko Aro tuli aga oma klassis maailmameistriks, olles küll ainus osavõtja selles vanusekategorias.

Austrias olid erakordselt rasked - õhutemperatuur oli 5 plusskraadi ringis, oli tuuline ja sadas vihma.

Maailma tiptulemus sellel alal kuulub ameeriklasele Kip Janvrinile 14185 punktiga ja on saavutatud aasta tagasi Soome Turus, enne seda oli 10 aastat olnud maailmarekordioomanik meie Indrek Kaseorg 13 906 punktiga.

20-võistluse 1. päeva programmi kuuluvad 100 m jooks, kaugushüpe, 200 m tõkkejooks, kuulitõuge, 5000 m jooks, 800 m jooks, kõrgushüpe, 400 m jooks, vasaraheide ja 3000 m takistusjooks, 2. päeva kavas on 110 m tõkkejooks, kettaheide, 200 m jooks, teivashüpe, 3000 m jooks, 400 m tõkkejooks, odavise, 1500 m jooks, kolmikhüpe ja 10 000 m jooks. Raske on isegi ette kujutada, missuguseid jõupingutusi nõuab noroelt sportlaselt kõigi nende alade läbitegemine, rääkimata hea tulemuse saamisest.

Järgneb lk 5

29. oktoobril toimus Tallinna Raekoja sihtasutuse Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond pidulik vastuvõtt, kus anti kätte TTÜ Arengufondi ja Vilistlaskogu 2003. aasta stipendiumid. Sel aastal jagatakse stipendiumidena välja 1 084 000 krooni. Kirjutati ka alla uutele lepingutele TTÜ Arengufondi ning Elion Ettevõtete ja Viru Keemia Grupi (pildil) vahel.

Ühiskondlik lepe sai allkirjad

Eesti esimene Ühiskondlik Lepe sai 20. oktoobril 2003. aastal Rahvuskooperi Estonia Talveaias allkirjad. Kokku avaldas leppele toetust 38 organisatsiooni, kelle esindajad kinnitasid seda oma allkirjaga.

"Ühisosa otsides oleme astunud otsustava sammu, töusmaks kõrgemale mugavusest, individualismist, grupihuvidest ja päevapoliitikast. Eesti ühiskonnas on tekkimas usk kodanikuühiskonna vajalikkusse ja võimalikkusse. Lähtudes rahvuslikust kasust näeme enda ees tulevaste põlvete heaolu," ütles EV President Arnold Rüütel oma kõnes.

Ühiskondliku Leppe SA esimees Aadu Luukas ütles, et selle aasta novembris on kavas kokku kutsuda osapoolte foorumi esimene töökoosolek.

Lepe keskendub eelkõige lastele ja haridusele. Eesti keskseks arengueesmärgiks seatakse vähemalt kaheksa elatustaseme tõus koos sotsiaalse ebavõrdsuse vähenemisega aastaks 2015.

Ühiskondliku Leppe SA asutati tänava aprillis. Ühiskondlikule Leppele kirjutatakse Tallinna Tehnikaülikooli nimel alla ka rektor Andres Keevalik.

Tartu Ülikooli rektori professor Jaak Aaviksoo kõne Ühiskondliku Leppe allkirjutamisel*

Täna kirjutavad ühiskondlikud organisatsioonid ja mittetulunduslikud ühendused, ülikoolid ja ametiühingud, erakonnad ja (üli)õpilaskonnad alla Ühiskondlikule Leppele. Nad teevad seda siiraima sooviga edendada eesti elu ja kindlustada Eesti rahva tulevikku. Olen veendunud, et see ajalooline panus kannab vilja ja väärib lugupidamist.

Mis on Ühiskondlik Lepe?

See on ühiskonna avatud dialoog iseendaga otsimaks oma huvide ja eelistuste mitmekesisuses olulist ühi-

Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo esines eelmisel aastal Tehnikaülikooli rahva ees.

sosa ja kavandamiseks oma ühist tulevikku. Me teame, et seda pole lihtne teha. Nõukogude totalitarismigaast vabanemiseks näib paljudele ainuvõimalikuna eitada kõike sotsiaalset, kõike, mis piirab individuaalset vabadust. Nähes ühistgevuse mõtet vaid võimu võtmiseks sobitatavates liitudes ja taandades demokraatia pelgalt esinduskogu selgitamise tehniliseks protseduuriks, jäädakse igavesi maadlema mineviku vaimudega justkui kummalisel möödaniku negatiivil. Raske on neil, keda viimase kümnendi kogemus on õpetanud enda eest võitlema kõigi vahenditega ja kelle jaoks kompromiss on võrdeldav kaotusega. Raske on neilgi, kellest uus aeg pole hoolinud ja kes leiavad, et meie tänane edu on sündinud nende arvelt ja homme peaks selle protsessi tagasi pöörama. Ometi on Ühiskondliku Leppe protsess käivitunud ja oma esimesed viljad andnud. Usun, et see on hea märk. Vaatamata erisustele ja kohati suisa vastandlikele huvidele, on rahva sügavimates kudedes peidus arusaamine ühisest tulevikust. Õigemi-

ni mõistmine, et meie tulevikku on võimalik kavandada ja teostada vaid ühiselt - vastasel korral jääb igauhele vaid ta enda tulevik. Ühiskondliku Leppe protsess on ühiskonna küpsustunnistus.

Meil ei ole tänaseks mitte ainult Ühiskondlik Lepe kui dialoog, vaid ka selles dialoogis sündinud tekst, millele oleme valmis andma oma allkirja. See tekst on versta post pikal teel.

Sellesse Leppesse on mahtunud palju meie kõigi jaoks olulist. Ometi on Lepe elujõud peidetud minu parimat arusaamist pidi kolme märksõnasse:

lastega pered, haridus ja majandusaareng.

Laiapõhjaline mõistmine, et nende märksõnade kaudu on kindlustatav meie kõigi ühine tulevik, tegi võimalikuks muidu rasked järeleandmised ja leevendas pettumusi. Tahaksin loota, et vähemasti need märksõnad jõuavad ka kõigi nendeni, kelle jaoks Lepe tekst kaugeks ja arusaamatuks jääb, ning isegi nendeni, kel Lepe suhtes tõrjuv või suisa eitav

hoiak on kujunenud.

Me teame, et täna pole Lepe teksti allkirjutajate hulgas ega vist saaliski mitmeid neid, kes võiksid olla. Sellest on kahju, aga seda tuleb mõista. Lubage mulle siinkohal üks kujundlik võrdlus. Ülikoolis on tavaline, et õppeaine alustanud ei jõua kõik semestri lõpul eksamini. "Mitte ilmunud" märgitakse protokollis. See ei tähenda midagi muud, kui kirja on pandud. Samas on igauhel ometi oma põhjus - kes ei jõudnud, kel oli muud tähtsamat teha, kellele ei meeldinud õppejõud ja kellele õppeaine. Mõni ei saanud lihtsalt aru. Aeg selgitab, mis saab edasi. Tavaliselt enamik siiski õiendab eksami ära. Aga on ka neid, kes valivad uue eriala või jätvavad üldse ülikooli pooleli.

Veidi tõsisemalt võttes -

Ühiskondlik Lepe on kodanikuühiskonna protsess.

On mõistetav, et arusaam ühiskonnast, esindus- ja osalusdemokraatiast, konsensusel ja dialoogist on ühiskonnas erinev, kohati vastuolulinegi. On selge, et eriti raske on mõista kodanikuühiskonna vajalikkust just võimukeskel mõtlemisel. Vähemasti seni, kuni ise võimu keskmes ollakse. Loodame, et see tõrge on siiski ajutine. Väga oluline on seejuures, et Lepe osapooled ei osale Leppes mitte niivõrd saajatena, kuivõrd andjatena. Mitte nõudjatena, vaid pakkujatena. Siis tunneb ka võim end vabana ja võrdsema partnerina, keda ei ahista hirm saada vastu seina surutuks.

Head kolleegid, andes allkirja ei saa me endale õigusi, vaid kohustused. Jätkugu meil jõudu neid kohustusi kanda ja saatku meid õnn selles ettevõtmises.

Tallinnas,
20. oktoobril 2003

*avaldame lühendatult

Vivat!

Karl Õiger 70

Karl Õiger sündis Otepää külas 29. oktoobril 1933. 1946. aastal otsustasid Nõukogude Liidu kohtuorganid, et Õigerite perekond kuulub „rahva vaenlaste“ kategooriasse – isa arreteeriti, Karl koos emaga saadeti asumisele Siberisse. Pärast mõne-aastast „puhkust“ otsustas Karl põgeneda tagasi Eestisse. Seiklusrikas rongisõidu esimene etapp lõppes vagnitrepil ununud Karli kukkumisega rongi alla ja jala kaotusega.

Jõudnud tagasi Otepää maile, suutis Karl lõpetada 7. klassi ning jätkata õpinguid Tartu Ehitustehnikumis, mille lõpetas 1955. aastal kiitusega. Vaatamata tolleaegse TPI juhtide vastuseisule õnnestus K. Õigeril astuda ehitusteaduskonda, selle lõpetas ta vaatamata kokkupuudetele tolleaegse julgeolekuteenistusega 1960. aastal tööstus- ja tsiviilohutuse erialal kiitusega. Õpingutele järgnes töö

Tallinna Elamuehituskombinaadis. 1967-1970 oli ta TPI ehituskonstruksioonide kateedri aspirant ning kaitses väitekirja rippkatuste arvutuse ja projekteerimise valdkonnas. 1970-1977 töötas K. Õiger „EKE Projekti“ osakonna peainseneri ja instituudi peakonstruktorina.

Alates 1977. aastast on K. Õiger TTÜ praeguse ehitiste projekteerimise instituudi õppejõud, algul vanemõpetaja, hiljem dotsendi ametikohal. 1992. aastal kaitses ta doktoriväitekirja Tampere Tehnikaülikoolis ning valiti professoriks ja ühtlasi puit- ja plastkonstruksioonide õppetooli juhatajaks. K. Õigeri loengukursuste nimistus on nii tugevusõpetus kui ka praktiliselt kõik ehituskonstruksioonide käsitlevad õppeained. Viimastel aastatel on neile lisandunud uued ehituskonstruksioonide dünaamika ja

ehitiste renoveerimise kursused.

Loomulikuks jätkuks TTÜ professoriametile O. Õigeri valimine ehitusteaduskonna dekaaniks 1997. aastal. K. Õiger on üks neist legendaarse Heinrich Laulu õpilastest, kes peab iseenesestmõistetavaks tegutseda ehituskonstruksioonide õppejõu ameti kõrval eksperti ja konsultandina Eesti projekteerimis- ja ehitusfirmades. Tema osavõtul on valminud mitu puitkoorik- ja vant-telkakatust, ta oli koos allkirjutatuna aktiivselt tegev Tartu laululava kõlaekraani projekteerimisel, katsetamisel, ehitamisel ja tegeliku käitumise uurimisel.

K. Õigerit on tema teenete eest autasustatud Valgeristi ordeniga, üsna ootuspäraselt oli ta üks neist, keda TTÜ 85. aastapäeval autasustati TTÜ kõrgeima autasu – suure medaliga „Mente et Manu“.

Vaba aja veetmise parimaks vormiks peab K. Õiger ehitamist ja aiandust oma maamajas. Selle kõrval jätkub aega ka aktiivseks muusikanautimiseks ning sportimiseks suusaradel ja jalgrattamatkadel.

Juubelipäevadel soovivad kolleegid K. Õigerile õnne, tugevat tervist ning jätkuvat energiat nii õppejõu kui ka inseneriametis.

TTÜ ehitiste projekteerimise instituudi kolleegide nimel
Valdek Kulbach

Tehnikaülikool tutvustas Tartu Ehitusmessil oma oskusteavet

16. – 18. oktoobrini toimus Tartu Näituste AS kahes hallis 9. Tartu Ehitusmess. Messi külastas kolme päeva jooksul 9 640 külastajat. Oma ekspositsiooniga olid väljas 110 asutust, kellest pälvivad oma väljapanekuga publiku erilise tähelepanu tuntud ehitusfirmad AEROC, VELUX ja PAROC.

Tehnikaülikool jagas messil infot teadus- ja arendustegevuse ning ehitusteaduskonna kohta. Välja oli pandud kaks ekspositsiooni: teraskonstruktioonide õppetooli emeriitprofessori Valdek Kulbachi projekteeritud Suure Väina silla katsemudel (möödus 1:100) ja ehitusmehaanika õppetooli professori Andres Lahe koostatud uus „Ehitusmehaanika E-õpik“.

Suure Väina silla laevatatava ava katsemudel, selle abil saadud eksperimentaalsete tulemustega ning teoreetiliste tulemuste saamise viisidega oli võimalik kohapeal tutvuda doktorant Egon Kivi abiga. Demonstreeriti ka projekteerimisalaseid arvutiprogramme. Emeriitprofessor Kulbachi sõnul oli silla katsemudeli eksponeerimine Tartu ehitusmessil igati õigustatud. Sillaehitusega otseselt seotud messikülastajate arv polnud küll suur, kuid ehitusprojekteerimisel ja ehituse tegutsevad insenerid tundsid silla ehitamise probleemide vastu sügavat huvi. Paari ehitusfirma juhid olid huvitatud ka võimalikust osalemi-

sest silla ehitamisel alltöövõtjatena. Kõik asjaosalised on veendunud silla suurtes eelistes võrreldes tunneliga. Lisaks kogus sillamudel ka ohtvalt tavalistest pealtvaatajatest huvilisi.

Messil propageeritud „Ehitusmehaanika E-õpik“ erineb paberkanjal olevast selle poolest, et sisaldab ülesannete lahendamiseks programme. E-õpik võimaldab hüperfereerimist nii aineregistri kui ka valemite, jooniste ning kirjanduse osas. Saab teha ka interneti viiteid. E-õpikuga saab lähemalt tutvuda internetis aadressil <http://staff.ttu.ee/~alaha/konspekt/myCD/sisukord.html>. Prof Lahe sõnul hinnati E-õpikut messipubliku hulgas kõrgelt ning messil leiti kontakte projekti edasiseks sponsoreerimiseks.

Mõlema ekspositsiooni kohta anti messi käigus ka eraldi ettekanne seminariruumis. A. Lahe põhjalik E-õpiku tutvustav seminar kogus kümnekond tõsisemat huvilist. V. Kulbachi ettekanne käsitles Eestis ehitatud ajaloolisi ja kaasaegseid silde. Suurt tähelepanu ettekandes pöörati Suure Väina silla ehitamise, projekteerimise, tasuvuse ja ehituse rahastamise probleemidele.

Ohtvalt tuli jagada tartlastele ka õppeinfot, ennekõike just magistrirõppe ja doktorantuuri võimaluste kohta.

Merike Lepp
kommertssuhete spetsialist
teadus ja arendusosakond

Professor Andres Lahe „Ehitusmehaanika E-õpik“ äratas messikülastajate seas elavat huvi

Tehnikaülikooli boks Tartu Ehitusmessil

Tehnikaülikooli leiutis sai kaitsedokumendi

„Eesti Patendilehes“ Nr 4/2003 ilmus teade patendi väljaandmise kohta Tallinna Tehnikaülikooli leiutisele „Meetod kasutamiskõlbmatute peenestamata kummitoodete termiliseks lagundamiseks siseküttega tunnelahjus“.

Huvi kasutatud autorehvide utiliiseerimise vastu on erakordselt suur kogu maailmas. Põhiline kasutusaala on olnud ehitus - vanade autorehvide kasutamine kaldatõketes jne. Kasutusvõimalused laiendaksid oluliselt, kui rehve eelnevalt purustaks. See protsess on aga väga energiamahukas.

Eeltoodu andis Tehnikaülikooli teadlastele tuge alustada tõsiseid otsinguid, et leida meetod vanade kummirehvide termiliseks lagundamiseks ilma neid eelnevalt peenestamata. Katseseadme ehitamine, utmiskatsed, saadud produktide analüüs - kõik see tuli eelnevalt läbida, et jõuda patenditaotluseni.

Otsinguid teadusmail kroonis edu, mille tulemuseks on Patendiameti väljaantud kaitsedokument, mis tõendab meetodi uudsust, leiutise tehnilist taset ning tööstuslikku kasutatavust.

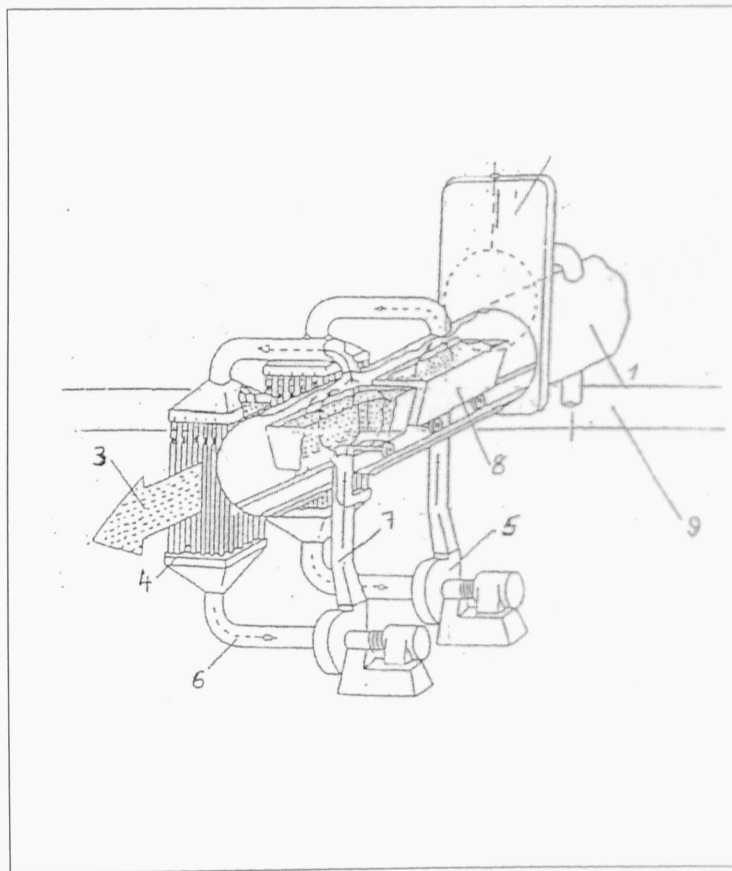
Teadurite väljatöötatud tehnoloogia rakendamine võimaldab emeriitprofessor Jüri Kannu sõnul loobuda vanade rehvide ja muude loodust

reostavate kasutatud kummitoodete energiamahukast peenestamisest ja saada taaskasutatavaid produkte, näiteks utmisel tekkinud nn kummiõli, mis on kasutatav kas kütteõlina või peale fraktsioneerimist ka keemiatööstuse toorainena, tahma kasutatakse kummi- ja keemiatööstuses ning rehvide utmisel vabanev metalltraat on taaskasutatav ka uute rehvide tootmisel.

Leiutise autorid on Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor Jüri Kann ning endised töötajad teadur Jüri Kriis ja vanemteadur Mart Marguste. Taotlus leiutise kaitsedokumendi saamiseks esitati Eesti Patendiametisse juba 19. veebruaril 1998.

Idee leiutisele tekkis rakendusliku väljundina Eesti Teadusfondi grantide täitmisel, mis olid seotud kummiõli uurimisega. Emeriitprofessori Jüri Kannu väitel saadi ideid tehniliseks teostuseks põlevkivi utmiseks kasutatud tunnelahjude edukast ekspuuteerimisest põlevkivibasseinis. Pikaajalised praktilised kogemused selles valdkonnas viisidki mõttele rakendada analoogilist tehnoloogiat ka kasutatud ja purustamata autorehvide termiliseks lagundamiseks.

Patendikirjelduse number on EE 04122 B1 ja selle täistekst on kättesaadav Euroopa Patendiameti veebi kaudu.

Kummijäätmete utmise tunnelahju aksomeetriline lõige

Kuidas hindate koostööd Tartu Ülikooliga?

Vastab TTÜ rektor, professor Andres Keevallik

Koostööd Tartu Ülikooliga hindan vähemalt rahuldavaks. See koostöö on mitmetahuline – alates haridus- ja teadusstrateegilistele küsimustele lahenduste leidmisest ühiste koolitus- ja teadusprojektideni.

Ülikoolid kogu maailmas võrgustuvad. Seda teeme ka meie. Ja mis on selles kontekstis veel loomulikum kui see, et väikese riigi ülikoolid jagavad seda inim- ja materiaalselt ressursi, mis meil on.

Meie koostöö Tartu Ülikooliga toimib nii õppe- kui ka teadustöös. Mul on heameel selle üle, et meil on ühine teaduse tippkeskus keemia- ja materjalitehnoloogia alal ning et koostöös on ka mitme teise ala (IT, bio- ja geenitehnoloogia, meditsiinitehnika, geoloogia jne) teadlased.

Me oleme partnerid IT-kolledžis, mis on saavutanud märkimisväärselt hea taseme. Mitmed meie IT professorid õpetavad ka Tartu Üli-

koolis. Vastastikku juhendatakse doktori- ja magistratöid.

Võimalused koostöö edasiarendamiseks on head ja ma loodan, et me seda teed ka läheme. Eriti loodan koostööle doktorikoolituse alal.

Väärtustan väga kõrgelt seda, et võime koos rektor Jaak Aaviksooga lugeda meie ülikooli strateegilisteks partneriteks ja konstruktiivseteks konkurentideks. Meil on kohati tõsisemidki huvid vastandumisi ja muidki «teravaid nurki», ent ühine tahe leida probleemidele lahendusi leida on olnud tugev. Tehnikaülikool tuleb välja üheksakümnendatel meie osaks saanud surutisest ja jõuab väärikale positsioonile meie haridussüsteemis ja ühiskonnas. Sellest meie partnerlus ainult võibab.

Soovin Tartu Ülikoolile edu enda positsioneerimisel ja uute arengumotiivide leidmisel!

Avaldatud Tartu Ülikooli ajalehes Universitas Tartuensis 24. oktoobril 2003

Valitsus moodustas Teaduskompetentsi Nõukogu

Valitsus moodustas Teaduskompetentsi Nõukogu ja kinnitas selle koosseisu. Teaduskompetentsi Nõukogu liikmeteks on omal alal tunnustatud teadlased. Nõukogu liikmeteks ei saa olla teadus- ja arendusametuste rahaliste vahendite kasutamise eest vastutavad isikud. Nõukogu on 9-liikmeline.

Nõukogu liikmeteks nimetatakse:

Tartu Ülikooli professor Mati Erelt;

Eesti Põllumajandusülikooli agronoomiateaduskonna taimekaitse instituudi juhataja, professor Anne Luik;

Tallinna Tehnikaülikooli Materjaliteaduse Instituudi

direktor, professor Enn Mellikov;

Tartu Ülikooli professor Andres Metspalu;

Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna dekaan, professor Alari Purju;

Tartu Ülikooli biokeemia instituudi juhataja, professor Mihkel Zilmer;

Tartu Ülikooli botaanika ja ökoloogia instituudi juhataja, professor Martin Zobel;

Tallinna Tehnikaülikooli Geoloogia Instituudi isotoop-paleoklimatoloogia laboratooriumi juhataja Rein Vaikmäe;

Tartu Observatooriumi teadusdirektor, vanemteadur Tõnu Viik.

Teaduskompetentsi Nõukogu koosseis kinnitatakse kolme aastaks. Teaduskompetentsi Nõukogu on haridus- ja teadusministri nõuandev organ.

1918
TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN TECHNICAL UNIVERSITY

KONVERENTS

TURUNDUSSTRATEEGIA JA TOOTEARENDEUS TÖÖSTUSES - KUIDAS LEIDA UUSI TURGE

Konverents toimub 18.novembril 2003 kella 10.30 - 17.00
Tallinna Tehnikaülikooli aulas.

- **Avasõnad** Prof Peep Sürje, Tallinna Tehnikaülikool, teadus- ja arendusprorektor
- **Turundus tootearenduse otsuseid mõjutamas**
Alex Rulkov, BLRT Grupp AS, turundusdirektor
- **KUIDAS TÕSTA KONKURENTSIVÕIMET METALLITÖÖSTUSES**
Bernd Ruzinger, Fronius AG (Austria), regiooni juht (Põhjamaad ja Kesk-Euroopa)
- **TEHNOLOOGIAARENDEUS JA TÖÖSTUSLIK TURUNDUS: KUIDAS OLLA EDUKAS KONSERVATIIVSEL KEEVITUSTEHNOLOGIA TURUL**
Ulrica Fors, AS Fors MW, turundusdirektor
- **KUIDAS TURUSTADA METSAVEO JA PÖLLUMAJANDUSMASINAID**
- **Tehnoloogia ja tootearendus - kuidas vähid kivi alt välja saada**
Prof Margus Lopp, Tallinna Tehnikaülikool, keemiainstituut
- **TEADUSKOMPETENTSUST KOMMERTSIALISEERIDES EHK KUIDAS OLLA EDUKAS SPIN-OFF ETTEVÕTLUSES**
Dr Mehis Pilt, Silmet Grupp, arendusdirektor, nõukogu esimees
- **KÕRGTEHNOLOOGILISE SUURETTEVÕTTE JA ÜLIKOOLIDE KOOSTÖÖ TEHNOLOOGIA- JA TOOTEARENDES - KASULIK KÕIGILE**
Prof Kalju Meigas, Tallinna Tehnikaülikool, biomeditsiinitehnika keskus
- **TOOTEARENDEUS JA PARTNERITE ROLL MEDITSIINITEHNIKA ARENDAMISEL**
Sakari Paloheimo, Licentia OY (Soome), direktor
- **TEHNOLOOGIA LITSENTSEERIMINE - KUIDAS LEIDA OSTJAT OMA TEHNOLOOGIALE**

TTU töötajatel on konverentsil osalemine tasuta.
Välisestajate ettekandeid saab kuulata eesti keeles (läbi sünkroontõlke).
Registreerimine ja info telefonil 620 2063 Katrin Toemets
e-posti aadress: katrin.toemets@ttu.ee http://regi.ttu.ee

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN TECHNICAL UNIVERSITY

SPINNO

CONNECT

Tallinna Ettevõtlusamet

Üleriigiliste raamatukogupäevade raames toimus 30. oktoobril ülikooli nõukogu saalis infotund "TTÜR - mitmepalgeline raamatukogu", kus osalesid ülikooli võtmeisikud.

24. oktoobril toimus Tehnikaülikooli aulas TTÜ ja partnerlusorganisatsioonide infopäev WITEC: naised teaduses ja tehnikas, Leonardo da Vinci projektide kogemused. Pildil on esinemas WITEC'i president Agnetha Hansson Rootsist.

Indrek Talving - Eesti parim noor kulturist

25. oktoobril toimunud Eesti kulturismi ja fitnessi 35. meistrivõistlustel pälvis kuni 21-aastaste meeste absoluutse meistri tiitli kulturismis Tallinna Tehnikaülikooli informaatika bakalaureuseõppe 3. aasta tudeng Indrek Talving. Seega oli ta parim noorte ja juunioride klassi kokkuvõttes.

Kohtusin ja vestlesin peagi 21-aastaseks saava Indrekuga TTÜ Spordiklubis, kus fotograaf Viivi Ahonen tegi temast ka kirjutisele lisatud kena pildi.

Eeskujud

Suurimaks eeskujuks peab Indrek oma treener Tarmo Tiitsi, kes ka ise oli meistrivõistlustel edukas -

võitis meeste 70 kg klassis. Loomulikult on suurte eeskujude seas Olev Annus kui edukaim Eesti kulturist läbi aegade ja ka Indrek Otsus. Loomulikult ei saa ükski noor kulturist mõõda Arnold Schwarzeneggeri, äsja California kuberneriks valitud maailma kulturismi suurkuju mainimisest. Just tema nägemine andis kunagi esimese tõuke noorele Indrekulegi asuda oma keha arendamisega tegelema. Noorem eas oli poiss tegelnud ka kergejõustiku ja võistlustantsuga.

Edu kulturismis eeldab väga tugevat ja sihikindlat treeningut. Indrek on seadnud endale kõrge eesmärgid, ta ei treeni vaid enda lõbuks, vaid selleks, et oma eeldused maksimaalselt välja arenda ja tippu jõuda.

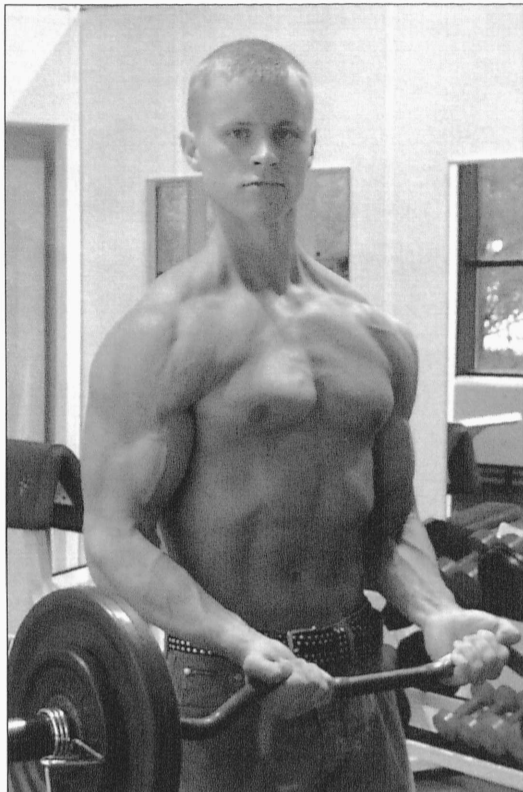
Näitajad

Indrek teeb trenni 6 korda nädalas, sellest moodustab jõusaalitreening umbes 70-80%, ülejäänud on aeroobne töö ujulas või rattaselas. Jõusaalis peab ta esmatähtsaks treeningu intensiivsust, mitte saalis veedetud aega. Erinevatele lihasgruppidele sooritatavaid harjutusi ja nende järjekorda muudab ta pidevalt, et sundida oma lihaseid pidevalt harjumatu rasket tööd tegema.

Indrek Talvingu mõõdud on (massiperioodi ajal) järgmised:

pikkus - 179 cm,
kehakaal - 82-85 kg,
rinnaümberrõõm - u 120 cm,
õlavars, kael ja säärel - 42-44 cm,
reis - 64 cm.

Kulturismis on treeningust lahutamatu õige ratsiooni pidamine toitumisel ning optimaalne puhkerežiim. Indreku meelest on kõigil neil komponentidel võrdne

kaal hea lõpptulemuse sünnil. Võistluseelse dieediga (2 kuud) kaotas ta näiteks kehakaalust umbes 13 kg, millest küll kõik ei olnud rasv, vaid ka viimastel päevadel eritatud vedelik ja mingi osa (paratamatult) vähenenud lihasmassist.

Loomulikkus

Indreku eesmärgiks on arendada oma keha võimalikult naturaalselt - raske töö, tahtjõu ja järjekindlusega, kasutades abivahendina vaid tõstevõõd ja toitumisel kiiresti imenduvaid valgusäike, kuna treeningu ja järgnevate loengute vahele jääva poole tunniga ei jõua lihtsalt tavatoitu korralikult süüa. Mõnikord sunnib organismi pidev valguvajadus ka öiseid kokteile segama (poole nelja paiku öösel näiteks!).

Indrek nimetab kulturismi eluviisi alaks, sest hea tulemuse saavutamiseks tuleb oma elus peaaegu kõik allutada taotletavale eesmärgile, seda eelkõige võistluseelsel paari-kuulisel perioodil. Näiteks igasugune alkohol on kulturisti puhul täielikult välistatud.

Nüüd seisab Indrekul ees paariaastane lihasmassi kasvatamise periood, et juba meesteklassis tõsisemalt kaasa lüüa. Vahepeal loodab ta ka bakalaureuseõppega ühele poole saada ning võib-olla magistriõpetki alustada. Igal juhul aitab kulturismiharrastus tal ka õppimises paremate tulemusteni jõuda, nagu ta mulle veendunult kinnitas. Niisamuti on tudengiseisus tema meelest üsna ideaalne tõsisema spordiharrastuse jaoks üldse.

Tehnikaülikooli sport läheb jõudsalt ülesmäge

Vestlusest TTÜ Spordiklubi juhatuse esimehe Heino Lillega sain teada, et ülikooli tänane juhtkond on tõeliselt spordisõbralik. Ilmselt mõistetakse TTÜs, kui tähtis on tänapäevase ülikooli jaoks sporditegevus. Näiteks Ameerika Ühendriikides, mille ülikoolid kuuluvad maailma parimate hulka, on mõeldamatu selline ülikool, millel poleks oma meeskondi, tippsportlasi, kus enamik tudengeid ei harrastaks regulaarselt mõnda spordiala. Tallinna Tehnikaülikool liigub samas suunas, toetudes oma suurtele sporditraditsioonidele.

Suurimatest saavutustest tuleks kindlasti nimetada Lõuna-Koreas Daegus tänavu toimunud suveuniversiaadil saavutatud 3 pronksmedalit: 4x100 m teatejooksus Henri Sool ja Martin Vihman ning vehklemise naiste epeevoistkonna koosseisus Irina Embrich.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu meistrivõistlustel võitis tulid võitjateks Tehnikaülikooli võistkonnad saalihokis, korv- ja käsipallis. Individuaalaladel olid võitjate seas odaviskaja Liina Lankei, kettaheitja ja kullitõukaja Märt Israel ning teivashüppaja Kaspar Valgepea.

SELLi mängud, mida korraldatakse Soome, Eesti, Läti ja Leedu osavõtul 1935. aastast, toimusid Kaunases 3000 üliõpilassportlase osavõtul kogu Euroopast. Märt Israel võitis seal kettaheitest, kulla sai ka ujuja Merli Suurvälgi ja hõbeda samuti ujuja Timo Hallist, pronksini jõudis 400 m jooksus Helen Püümann ja kolmikhüppes Mari Allese. Heino Lille sõnul mindi Kaunasesse tõsiselt, võitma, mitte lihtsalt aega veetma, sellest ka head tulemused mitmel alal.

Maailma parim 20-võistluses on tipikas

Algus lk 1

Kuid meie Päärn Brauer suutis sellele lisaks püstitada kuulitõukes ka ala tippulemuse - 15.55 m. Noormees ise peabki oma tugevamaks küljeks heite- ja tõukealasiid, samuti teivashüpet ja 1500 m jooksu.

20-võistlus on nii raske ala, et selles võisteldakse harilikult vaid korra aastas, see on ka omamoodi vastupidavuse kontroll kümnevõistluse tarvis, mis on 20-võistluse atleetide nagu ka Päärni põhiala. Selle hooaja Eesti edetabelis on ta kümnevõistluses 7224 punktiga 6. kohal. Eesti meistrivõistlustel saavutas Päärn Indrek Kaseoru järel hõbemedali ning Eesti-Soome-Rootsi maavõistluses sai hinnatava 5. koha.

Ülikool on olnud kõigiti toeks

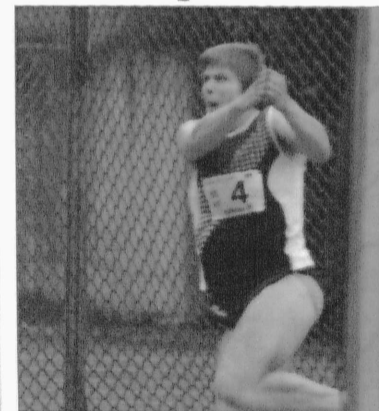
Päärn Brauer ei olnud kitsi kiidusõnadega oma ülikooli aadressil, sest osavõtt maailmameistrivõistlustest sai teoks TTÜ tõhusal toel, osavõtu- ja sõiduraha tuli rektori fondist. Mehe kinnitusele oleks jäänud võistlusteel küllap sõitmata, kui seda abi poleks saadud, sest nii osavõtu-

Tehnikaülikool ja korvpall kuuluvad kokku juba aastakümneid, kes ei mäletaks meie mehi Tõnno Lepmetsa või Priit Tomsonit. Praegu kujundab Spordiklubi välja TTÜ nn farmimeeskondi, et anda täiendust meie esindusmeeskonnale TTÜ - A. Le Coq ka tudengite seast. Esiliigas on TTÜ nime all kaks meeskonda, kus teeb kaasa ka meie üliõpilasi. Teises liigas aga on Tehnikaülikooli tudengeist koosnev meeskond. Noorte korvpalliklubi "Kalevipojad" kaudu tuleb aga täiendust mitte üksnes meie meeskondadele, vaid ka uusi tudengeid gümnaasiumiõpilase seast.

Korvpalliga samasele tasemele peame jõudma ka võrkpallis, kus lisaks TTÜ - Viljandi meeskonnale kõrgliigas teeb kaasa ka saajaprotsendilisel tudengeist koosnev meeskond esiliigas. Nõnda teavad noored TTÜst ja tema sporditase-dest ka väljaspool pealinna. Saalihokimeeskond viib aga TTÜ märgi ka väikseimatesse Eesti linnadesse.

Ligi 1700 üliõpilast deklareerib ka kehalist kasvatust õppeainena, nad saavad ilmselt aru, et noor inimene peab oma tervise ja konkurentsivõime eest hoolitsema kogu ülikooliaja. Selles aitavad neile jõudumööda kaasa TTÜ 6 kehalise kasvatuse õppejõudu ja treenerit.

Heino Lill ootab pikisilmi totra vaidluse lõppemist Mustamäe metsaaluse tühermaa täisehitamise ümber, et peagi saaksid nii tudengid, muud ülikooli inimesed kui ka kõik mustamäelased ometi kord nautida ammuoodatud ujumismõnudest kavandatud uues, linnaosa esimeses ujulas.

tasu kui reisikulud olid kopsakad. Päärni meelest on talle suureks abiks ka see, et ta saab sporti harrastada ülikooliõpingute kõrvalt, töö käies ei kujutaks ta tippspordi harrastamist ette.

Päärn Brauer kitsi ka oma kümnevõistluse treenerit Holger Peeli, kes on populaarse Leksi 44 klubi põhitreener, see klubi liidab tänaseks juba 130 noort liikumisjanust inimest.

Spordiklubi tegemistega tutvus Mart Ummelas

Juhtivspetsialist USAst Donna L. Orti.

Külalislektor Ameerikast

Tallinna Tehnikaülikooli Ärikorralduse Instituudi töökeskkonna ja -ohutuse õppetooli (juhataja professor Piia Tint) kutsel tuleb 2004. aasta veebruaris Eestisse maailma ühe juhtivaima keemiliste ja toksiliste riskide uurimiskeskuse – USA Toksiliste Ainete ja Haiguste Registreerimise Agentuuri (ATSDR) juhtivspetsialist Donna L. Orti, kes ajavahemikus 2. - 14. veebruarini loeb külaliskoenguid keemiamagistrantidele riskiõpetuse erikursusel (TMT 8780). Plaanis on korraldada ka riski kommunikatsiooni alane seminar. Projekti toetab rahvusvaheline FULBRIGHTi spetsialistide vahetuse programm.

Donna L. Ortil on rikkalikud teoreetilised ja praktilised kogemused analüütilise keemia, keemiliste ja toksiliste riskide ning riski kommu-

nikatsiooni valdkonnas. 2001. aastal, peale 11. septembri terrorirünnakute osales ta New Yorgis Manhattani piirkonna keemiliste ja toksiliste riskide uuringutel. 2003. aasta talvel osales ta koos Ülemaailmse Tervishoiuorganisatsiooni esindajatega USAs Minneapolis St Paul'i nimelisel rahvusvahelisel lennuväljal SARSi epideemia tõkestamisel.

25. –28. märtsil 2003 võttis Donna L. Orti osa Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnas toimunud rahvusvahelisest teaduslikust konverentsist "Riskide haldamine töötuses, transpordis, logistikas ja militaarsfääris: uued lahendused 21. sajandiks".

Täiendav info: Virve Siirak; e-post: vsiirak@staff.ttu.ee

Eesti Ühispanka ja TTÜ äriplaanikonkurs

Eesti Ühispank ja Tallinna Tehnikaülikool kuulutavad TTÜ bakalaureuse- ja diplomiope üliõpilastele välja äriplaanide konkursi. Auhinnafond on 20 000 krooni.

Esimene analoogne konkurs toimus eelmisel õppeaastal. EÜP ja TTÜ majandusteaduskonna esindajatest koosneva ürii otsusel auhinnati viit parimat tööd, mille autorid õppisid ehitus-, keemia- ja majandusteaduskonnas.

Äriplaanide esitamise tähtaeg on 15. märts 2004.

Soovitusi ja näpunäiteid äriplaanide koostamise kohta võib leida EÜP internetilehelt www.eyp.ee/ariplaan, täpsustav informatsioon nõuete kohta konkursile esitatavatele äriplaanidele leidub aadressil <http://majandus.ttu.ee/ariplaanikonkurs>

TTÜ poolt koordineerib konkursiga seonduvaid küsimusi väikeettevõtluse õppetooli juhataja professor Juhan Teder, e-post juhan@tv.ttu.ee

Toimetus & kontakt

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (1-214), faks 620 3591

Toimetaja	Mart Ummelas	e-mail: martu@staff.ttu.ee ,
	tel 620 3615	www.ttu.ee/ajaleht/
Küljendaja	Siiri Timmerman	

Infotund

Ameerika- ja Euroopa töö ja keeleõppeprogrammid noortele:

WORK AND TRAVEL, Au Pair

5. novembril kell 16.00

Tallinna Pedagoogikaülikooli peahoones, ruum 307.

AS DIALOG, Estonia pst 1-318, 10143, tel: 6306565.

Teisipäeval, 4. novembril 2003 kell 14.00 toimub auditooriumis VI-122 infoseminar

Euroopa Liit – uued võimalused teadus- ja arendustegevuseks

Ootame osalema teadus- ja arendustegevusest huvitatuid. Tulge arutelule küsimusi esitama ja mõtteid vahetama.

Kavas on:

- Võimalikud teadus- ja arendustegevuse rahastamise arengud 2004. aastal, Ardo Kamratov, teadus- ja arendusosakonna juhataja
- Välisprogrammide talituse tegevussuunad, Toomas Käbin, välisprogrammide talituse juhataja
- 6 raamprogrammi üksikteadlastele suunatud tegevused (Marie Curie), Kristin Kraav, SA Archimedes

Kohv ja pirukad

- Finantseerimisvõimalused EL Struktuurfondidest, Valter Ritso, arendustalitus
- Liikmeskonna ettevõtlus TTÜ-s, Enrico Palm, arendustalitus
- Connect Eesti - teenused nii teadlastele kui ettevõtjatele, Tarvo Tamm, Connect Eesti
- Ettevõtlusinkubaatori teenused, Erki Hendrikson, Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid
- Vestlus ja küsimused

Ürituse planeeritud lõpp kell 16.15

Seminarist osavõtt on tasuta!
Kiirustage registreerumisega!

e-posti aadressil liina.kotkas@ttu.ee või telefonil 620 3516.

Sic!

14. november

Kell 19 kutsuvad Tallinna Tehnikaülikool ja TTÜ Vilistlaskogu Tehnikaülikooli vilistlasballile. Kutse ka-

hele kuni 11. novembrini 500 kr, hiljem 750 kr. Kutsete tellimine tel 6202014 (kantselei) ja 6203498 (Vilistlaskogu) või e-postiga vilistlaskogu@ttu.ee

Vim vi repellere licet.

Jõudu on lubatav tõrjuda jõuga